

Prekentekest: Luk 5,27-32

Deretter gikk Jesus ut. Da fikk han se en tollere som het Levi. Han satt på tollboden. Jesus sa til ham: «Følg meg!» Og han reiste seg, forlot alt og fulgte ham. Levi holdt et stort selskap for ham hjemme hos seg, og en hel del tollere og andre var sammen med dem til bords. Fariseerne og de skriftlærde blant dem murret og sa til disiplene: «Hvorfor spiser og drikker dere sammen med tollere og syndere?» Men Jesus svarte dem: «Det er ikke de friske som trenger lege, men de syke. Jeg er ikke kommet for å kalle rettferdige, men syndere til omvendelse.»

Slik lyder det hellige evangelium.

En tollere og en synder

I dag har vi hørt om tollere og syndere. Hvis noen har hørt begrepet «tollere og synder» før, er det nok fordi det har blitt et begrep i det norske språket ut fra denne bibelteksten. Men hvorfor har disse to ordene «tollere» og «syndere» havnet sammen side om side, bundet sammen av et lite «og»? Tollere er vel ikke mer syndere enn oss andre, eller hva?

Vi må tilbake i historien for å finne ut av dette. Vi må også til Middelhavslandene. I dag vet vi at de sliter i noen av disse landene rundt Middelhavet med å få folk flest og næringslivet til å betale skatt og avgifter, og det gjelder ikke bare Hellas. På en måte har det alltid vært slik. Den gang da Jesus møtte tolleren Levi var vi tilbake i Romerrikets tid. Det store Romerriket var som alle stater avhengig av skatteinntekter. Til det hadde de nedsatt et sinnrikt system av folk som fikk gode stillinger men også en tilhørende stor økonomisk forpliktelse.

I Galilea, der Jesus møtte tolleren Levi, var det Herodes Antipas som styrte. Hvert år måtte Herodes betale 200 talenter sølv i toll og avgifter, og det var enorme summer. Skatteinnkreving var hans ansvar. Til å hjelpe seg hadde han satt opp tollstasjoner over alt. Han hadde ansatt overtollere. Navnet på en av disse kjenner vi. Han het Sakkeus. Overtollerne hadde et stort ansvar. Var de ekstra ivrige i tjenesten, kunne de sitte igjen med en stor fortjeneste selv. Men de måtte betale inn et avtalt beløp på forskudd hvert år for å få ha sin jobb. På hver tollstasjon, eller tollbod, var det vanlige tollere, slike som Levi.

Vi kan tenke oss at hadde dette vært her på Moi i dag, så hadde det vært en bomring rundt Moi, der man ble stoppet på hver eneste vei mot sentrum og måtte betale en avgift for varer som skulle selges. Men slik er det jo ikke.

Vi er nå på en husmannsplass. Også husmennene i gammel tid måtte betale en avgift, enten i penger, i noe som ble produsert eller pliktarbeid hvert år for å få bo på husmannsplassen. Før midten av 1800-tallet hadde husmennene få rettigheter. Den gang var det storbonden som fikk fortjenesten.

I dag har vi andre systemer som gjør at vi betaler skatt og avgifter til å drive det offentlige i staten Norge, og husmannsvesenet er avskaffet. Men fortsatt har vi tollere. I vår tid er alt godt regulert og tollere vil jeg tro er kanskje over gjennomsnittet hederlige folk.

De syke trenger lege

Den gang Jesus traff Levi i Israel, jobbet tollerne for okkupasjonsmakten, som jo var Romerriket. De som jobbet for okkupasjonsmakten ble den gang sett på som umoralske, omtrent som de som under andre verdenskrig tjente penger på handel og tjeneste med nazistene.

Jesus var ikke opptatt av om folk var populære eller vel ansette hos andre. Jesus så en synder i et hvert menneske. Jesus så også at et hvert menneske trengte å frelses, uansett hvem en var eller hva en drev med. Da fariseerne og de skriftlærde sa med klagende stemme: «Hvorfor spiser og drikker dere sammen med tollere og syndere?» svart Jesus: «Det er ikke de friske som trenger lege, men de syke. Jeg er ikke kommet for å kalle rettferdige, men syndere til omvendelse.»

Her er vi ved det mest sentrale i denne bibelteksten. Jesus var venn med tollere så vel som andre syndere, fordi disse trengte frelse. Vi kan sammenlikne Jesus med en lege. Legen er der for de syke. Legens jobb er å gjøre folk friske. Jesus var der for synderne. Jesus kom for å redde eller frelse syndere for himmelen.

Den Levi som forlot alt og sa ja til å følge Jesus, han fikk navnet Matteus. Matteus kjenner vi som han som skal ha skrevet Matteus-evangeliet. Vi skjønner at det kom til å skje store forandringer med han som en gang var toller. Matteus fikk gå i lære hos Jesus. Det som tidligere var hans liv, ble snudd rundt og forandret.

Dette møtet med Jesus ble altså til en stor forandring. Nå er det slik at noe forandring liker vi, og andre typer forandring liker vi ikke. Sant å si liker vi stort sett det vi kan styre av forandringer selv. Men mange misliker sterkt at noen skal komme utenfra og si at de må forandre seg. Likevel var det dette Jesus gjorde. Han fikk folk til å slå inn på den smale vei og til å gå den veien som fører til himmelen. Det er dette som kalles å vende om.

De aller fleste av oss vil jeg tro sliter med at det er noe i oss som ikke vil det Gud vil. Da er det fristende etter en tid å si til seg selv, dette nytter det ikke å gjøre noe med. Så begynner vi kanskje å unnskyldes oss med at det er ikke så farlig. Så slutter vi kanskje også med å be om tilgivelse for våre brudd på Guds bud fordi vi regner det ikke lenger som galt.

Ctrl z

I dag skal vi minnes om at Jesus som møtte tolleren i tollboden og sa: «Følg meg», han kan også gjøre etterfølgere av oss alle. I dag ble Adelen døpt med den kristne dåpen og tegnet med det hellige korsets tegn til et vitnesbyrd om at hun skal tilhøre den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus og tro på ham. Livet i tro på Jesus er å leve i omvendelse. Vi vet alle, fordi vi har erfart det, at vi trenger en ny start fra tid til annen. Vi renger å slå en strek over synder som er begått og begynne på nytt.

På enhver pc har vi en finurlig funksjon når vi har skrevet i et dokument noe som trengs å gjøres om på, så kan vi trykke ned kontroll-tasten pluss bokstaven z. Da slettes det siste vi gjorde. På selve livet har vi ingen slik angreknapp som også

visker ut konsekvensene av våre feiltrinn. Følgene forblir der, og ofte må vi ta omkostningene selv, men Jesus kan befri oss fra vår skyld overfor Gud, og faktisk er det dette som er viktigst av alt. Det livet Jesus kaller oss til, er et liv i forandring. Det er Gud selv som på sikt skaper forandring i oss. Men vi må la oss forandre. Vil vi det?

Jesus brydde seg ikke om de menneskene han møtte var godt ansett og populære eller avskydd som pesten. Han så i et hvert menneske én han kunne frelse. Det var viktigst.

Slik er Jesus den dag i dag. Jesus frelser oss og tar oss inn i Guds rike. Og tilhører vi Jesus og himmelen, så har Gud også gitt oss et hjem i menigheten her på jord.

Et hjem er et sted for hvile og oppgaver, men det er også et sted der det dekkes bord og settes fram mat for at alle skal kunne spise seg sunne og sterke. Slik er det også for det åndelige livet. Vi trenger alle å forsyne oss av de midlene Gud gir sin nåde gjennom. Til dette har Gud gitt oss sitt ord og han har gitt oss nattverdens sakrament. Nå som høsten ligger foran oss, la oss forsyne oss rikelig av alt det gode Gud har å gi.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.